

Predsednik francoske vlade naslovil ultimat stavkarjem

Zapretil je, da jih bo zadela težka kazen, če ne bodo izpraznili tovarn, katere so okupirali. Pogajanja med Francijo in Anglijo glede utrditve vojaške zveze. Francoska vlada bo priznala italijanski režim v Abesiniji, ako dobi od Mussolinija zagotovilo, da bo prenehal s podžiganjem nemirov v francoskih kolonijah

Pariz, 16. apr. — Premier Edouard Daladier, kateremu je parlament diktatorsko oblast, je deloma uspel v poskusu, da pripravi poravnava stavke, ki je zajela francoske industrije. Eksekutiva unije kovinarjev delavcev je po ultimatu, katerega je Daladier naslovil stavkarjem, pristala na pogajanja z delodajalci. Upanje je, da bodo pogajanja uspešna in da se bo 30.000 stavkarjev vrnilo na delo prihodnji tork.

Stavka kovinarskih delavcev, ki se vedno kontrolirajo čez sto parn, katere so zasedli, dela reglative Daladierjevi vladi, ki ji rada zedinila vse grupe in nastopila kot predstavnica enotne francije pri pogajanjih z Mussolinijem in Hitlerjem, ki se bo kmalu pričela. Daladier bo kooperiral z Veliko Britanijo, ki je odločila za sklenitev kupnje s fašisti in naciji.

Daladier je že namignil, da bo francija priznala italijansko odjarmljenje Abesinije, ako bo dobil od Mussolinija garancijo, da ne bo okupiral Sirije in poleg ga ustavi podžiganje nemirov v Alžiriji, Maroku in drugih francoskih kolonijah v Afriki. Francija bi tudi rada poravnala spor glede njene železnice, ki jo iz Džibuta, francoske Somalijske, v Addis Ababo, Abesinija.

Pariz, 16. apr. — Premier Edouard Daladier je odredil, da mora 130.000 delavcev, ki so stavkali, vrniti na delo in izprazniti tovarne, katere so okupirali. Premier je namignil v ultimat, da bo stavkarje zadela težka kazen, če se bodo upirali. Daladier misli resno in ne bo niti nobene opozicije, je izjavil nek predstavniki vlade.

Istočasno so bili delodajalci opozorjeni, da morajo pospešiti redukcijo in plačati delavcem stroške za ves čas stavke, kakor tudi bodo ti izpraznili tovarne. Aktualno nima odlok legalne oblage, ker je bil objavljen v liki odprtega pisma, katerega L. O. Frossard, delavski minister, naslovil delavcem in delodajalcem. Pismo ne omenja, kakšne korake bo Daladierjeva vlada podvzela, da izsili poravnavo konflikta. Premier hoče pokazati uveriti organizirane delavce, da ni njihov sovražnik. Je dokazal s poravnavo stavke v letalskih tovarnah, ko je izsili delodajalce na zvišanje cen.

Ako se bodo stavkarji upirali, da morajo izprazniti tovarne, se bo Daladier oprijel druge taktike. Zasegel bo tovarne v interesu narodne obrambe in pozval delavce pod zastavo. Na tak način je pokojni premier Briand pred leti zlomil nemoralno stavko železničarjev. Kakor hitro bo Daladier pomagal deželo iz finančne krize, upa, da se mu bo posrečilo, da delo, da ustvari podlago za sklenitev nove mednarodne kupcije. Pariški list Le Temps piše, da bo premier postal posebnega reprezentanta v tem, da se bo pogajal z Mussolinijem. Daladier je že namignil, nima namena organizirati ne koalicijske ne proti Italiji in proti Nemčiji, delal pa bo, da poljka odnose med Poljsko in Italijo, med Ogrsko in Italijo, med Italijo in Nemčijo, med Italijo in Sovjetsko Rusijo in utrdi zvezo

(Dolje na 3. strani.)

Milijarde za pobijanje depresije

Roosevelt predložil načrt kongresu

Washington, D. C., 16. apr. — Predsednik Roosevelt je naslovil posebno poslanico kongresu, v kateri ga je pozval, naj dovoli \$4.500.000.000 za pobijanje nove depresije. Roosevelt naglašala, da privatne industrije niso absorbirale armade brezposelnih, zato mora vlada nekaj storiti, da dobi brezposelni zaslužek.

V svojem govoru po radiu poudarja, da nevarnost fašizma in na druge forme diktature, ki lahko pride, če se ne bo Amerika izmotala iz gospodarske krize. "Ne samo bodoča ekonomska trdnost, temveč tudi obstoj naših demokratičnih institucij zavisi od reševanja problema brezposelnosti," je dejal Roosevelt. "Ameriško ljudstvo je pripravljeno braniti svoje svobodščine za vsako ceno in prva obrambna črta je gospodarska zaščita. Ameriška vlada, ki hoče očuvati demokracijo, mora dokazati, da je močnejša kakor so sile, ki so povzročile depresijo. Zgodovina dokazuje, da diktature ne izvirajo iz držav, ki imajo močne in uspešne vlade, temveč iz držav, ki zabredujejo v gospodarske krize. Ako ljudstvo z demokratičnimi metodami dobi močno vlado, ki ga lahko protektira pred stradanjem, je taka demokracija uspešna. Iz tega sledi, da je vlada, ki zna ščititi ljudske interese, trdnjava proti silam, ki ogrožajo demokracijo in gladijo pot diktaturi."

Roosevelt je dejal, da je njegov namen povečati narodne letne dohodke od 56 milijard dolarjev na 80 ali celo 100 milijard, zaenaj pa je pozval delavce in delodajalce, naj sodelujejo z vlado pri pobijanju depresije. Rekel je, da ima Amerika sredstva za pobijanje krize, treba je le mobilizirati vse sile za kooperacijo med vlado in ljudstvom, da se dežela postavi na noge.

Ena določba v aktu, ki je bil včeraj podpisan v Rimu, se glasi, da dogovor stopi v veljavo na datum, ki ga skupno določita obe vladi. To pomeni, da bo stopil v veljavo, ko Mussolini potegne italijanske čete iz Španije, Anglija pa prizna italijanski režim v Abesiniji. Vzelo bo najbrž več mesecev predno se to uredi, kajti vprašanje priznanja podjarmljenja Abesinije bo prišlo na dnevni red na seji sveta Lige narodov. Začasni sporazum govori o prijateljskih odnosih do časa, ko stopi pakt v veljavo in utrdi zvezo med obema državama.

Sleparije finančne firme razgaljene

Investorji izgubili nad milijon dolarjev

Chicago, 16. apr. — Investorji, ki so zaupali svoje prihranke brokerski firmi Hoagland & Allum, Inc., katere urad je na 14 S. La Salle st., bodo izgubili nad milijon dolarjev. Tako je izjavil sinoči W. McNeil Kennedy, pokrajinski direktor federalne borzne komisije.

Kennedy je po presikavi mahinacij te firme ugotovil, da so bondi, katere so investorji kupili, izginili. Kennedy je zapril urad te firme v četrtek, ko je preiskava dognala, da znaša vse njeno imetje \$100.

Direktorji Hoagland & Allum, Inc., so bili Olaf Andrew Larsen, Henry Adolph Engel in George F. Allum. Vsi so bili zaslišani v uradu državnega pravdnika in potem, ko niso mogli položiti poročstva v vsoti \$200.000 vsak, so bili odvedeni v zapor na obtožbo poneverbe.

Domače vesti

Deček utonil
Cleveland. — Trinajstletni Vincent Novak je 13. t. m. utonil v Erijskem jezeru ob 53. ulici, ko je padel s splava v vodo. Deček se je z drugimi otroci vred igral na obrežju, ko je ugleдал neki star splav, na katerega je stopil in ga odrinil od brega. Čim je padel v jezero 40 čevljev od brega, so takoj prihiteli obrežni stražniki, toda niso ga več mogli rešiti živega. Mali ponorečenec zapušta starše, dva brata in dve sestrici.

Milwaukee vest
Milwaukee. — Poroke: John Soršek in Josephine Morella, Mike Yoenick in Katie Starčević, Arnold Mendelson in Theresa Podobnik. — Šest Slovencev in Hrvatov je zadnji teden prejelo državljanski papir.

Minnesotske novice
Aurora, Minn. — Na seji za reorganiziranje tukajšnje združene prodajalnice, ki se je vršila pred nekaj dnevi, sta bila izvoljena Vincent Mikolič za predsednika in Jos. Jakljevič za podpredsednika odbora zadrage.

Nov grob v Clevelandu
Cleveland. — Naglo je umrla Mary Tomazič, roj. Pšenica, stara 48 let in doma iz Dovja na Gorenjskem. V Ameriki je žive la 24 let in tu zapušta moža, dva sinova in dve hčeri.

Nov grob in nesreča v La Salle
La Salle, Ill. — Tu je umrl Mihael Brenčič, star 58 let in doma od Cerkelj na Dolenjskem. V Ameriki je živel 31 let in v Springfieldu, Ill., zapušta dva brata, enega pa v starem kraju. Svoječasno je bil član SNPJ, ali vsled krize je moral pustiti družstvo. — Pri delu v tovarni Marquette Cement Co. se je nevarno pobil dobro znani in na društvenem polju aktivni rojak Frank Lepič. Zelja je, da kmalu okreva.

Župan mehiškega mesta umorjen

Mexico City, 16. apr. — Gabriel Chavaz, župan mesta Parra v državi Chihuahua, je bil umorjen, ko so ga napadli štirje možje, katerih identiteta še ni bila ugotovljena. Chavaz je bil četrti politik, ki so bili umorjeni v tej državi v zadnjih treh tednih.

KITAJCI PRETRGALI JAPONSKO OBRAMBNO ČRTO

Japonci utrpeli velike izgube v bitkah v Santungu

GENERAL KAIŠEK RANJEN

Sanghaj, 16. apr. — Sem dospelo poročilo se glasi, da je kitajska armada v južnem delu province Santung zdrobila japonsko obrambno črto v treh krajih v bližini Jihaiena in da bodo kitajski čete kmalu vkorakale v to mesto, ki so ga Japonci zasedli pred nekaj tedni. Poročilo o novih uspehih kitajske oborožene sile je prišlo, ko je kitajsko prebivalstvo proslavljalo veliko zmago, ki so jo izvojevali kitajski čete v bitki pri Tajčervangu.

Sanghaj, 16. apr. — Čeprav Japonska uradno zanika poročila iz Hankova o veliki kitajski zmagi v južnem delu province Santung, zunanji opazovalci pravijo, da je bila japonska armada skoro uničena v bitkah s Kitajci. Ta je ob koncu marca štela 72.000 mož, vključivši dve najbolj izvežbani vojaški diviziji, katerima je poveljeval general Seiširo Itagaki. Od te armade je ostalo le še 20.000 vojakov, val drugi pa so obležali na bojiščih na ozemlju pri Hančevangu in Tajčervangu. Debakel japonske armade je bil tako velik, da so morali Japonci, ko so se umikali, celo pustiti mrtve in ranjene na bojiščih, kar se še ni zgodilo v moderni japonski vojni zgodovini.

Japonci so šli v boj v veri, da bodo lahko pomandrali Kitajce, toda kitajski strategji, s katerimi sodelujejo tudi zunanji vojaški strokovnjaki, so jih prevzeli. Na ozemlju pri Hančevangu in Tajčervangu so Kitajci že leta 1933 zgradili močne utrdbe, ob katerih so si Japonci sedaj razbili glave. Poveljništvo japonske armade je v zadnjih dneh poslalo nove čete na to fronto, da potisnejo Kitajce nazaj predno bo japonska javnost izvedela o porazu. Dve diviziji sta odrinili na to fronto iz Sanghaja in dve drugi iz severne Kitajske.

(Dolje na 2. strani.)

Fašisti okupirali ozemlje ob morju

Komunikacijske zveze med Madridom in Barcelono pretrgane

Madrid, 16. apr. — General Jose Mija, poveljnik španske armade na madridski fronti, je danes naznanil, da mu je premier Juan Negrin poveril kontrolno nad vsem ozemljem, ki je še v rokah ljudske vlade.

Hendaye, Francija, 16. apr. — Fašistična armada je včeraj presekala lojalistično Španijo na dvoje, ko je zabila zagodo med ozemlje ob morju Katalonije in ostalimi teritoriji po okupaciji Vinarosa, pristaniškega mesta ob Sredozemskem morju. Fašisti so tudi zasedli pas ozemlja ob tem morju, ki je dolg 30 milj. Španske čete so se trdovratno upirale, a niso bile kos fašistični vojni mašini.

Zdaj je fašistični armadi odprta pot proti Barceloni, glavnemu mestu Katalonije, kjer je sedež španske ljudske vlade, kakor tudi proti Valenciji in Madridu.

Zaragoza, Španija, 16. apr. — Glavni stan generala Franka je naznanil, da so fašistične čete prodrele do Sredozemskega morja v južnem sektorju na fronti v vzhodni Španiji. S tem so bile komunikacijske zveze med tem sektorjem, Madridom in Barcelono pretrgane.

Lojalistična bojna črta je bila presekana v bitki za posest mesta San Mateo, ki je sledila okupaciji Cherta, vasi, ki leži tri milje severozapadno od Cherte. Prve kolone armade, kateri poveljuje general Miguel Aranda, so vkorakale v mesto San Mateo v četrtek po luti bitki, v kateri so bili lojalisti poraženi. V Arandovi armadi se borijo tudi tri divizije italijanskega vojaštva.

Vladne čete so se po tej bitki umaknile do Benicaria in Vinarosa in pustile za seboj večje zapaloge orožja in municije. Vse hribovje ob obrežju v tem sektorju je pod kontrolo fašistov in pred njimi je ravnina, ki se razteza do morja. Pred umikom so lojalisti uničili z dinamitom mostove in ceste.

Hendaye, Francija, 16. apr. — Poročila španske vlade javljajo uspehe lojalistov v ofenzivi v centralnem sektorju Katalonije, ki je bila odrejena z namenom, da ustavi prodiranje rebelev v notranjost province Leride. Milionički so po bitki s fašisti zasedli vas Vallfogona, ki je tri milje oddaljena od Balaguerja in dvanajst milj od Leride, glavnega mesta province istega imena. Drugo poročilo se glasi, da so v Madridu in Barceloni pohodi in demonstracijami proslavljali sedmo obletnico ustanovitve španske republike.

Roosevelt za poostreitev protitrušnih zakonov

Washington, D. C., 16. apr. — Predsednik Roosevelt je sinoči naznanil, da bo poslal novo poslanico kongresu, v kateri bo zahteval, naj poostri protitrušne zakone. Poleg tega bo predložil načrt glede obdavčenja vrednostnih papirjev, ki so sedaj prosti davka. To naznanilo pomeni, da bo moral kongres razpravljati o teh stvareh v sedanjem zasedanju. Zasedanje, ki so ga nameravali zaključiti v maju, se bo zaradi tega zavleklo.

Čikaški zadržarji odprli gasolinsko postajo

Chicago. — Te dni je v tem mestu pričela obratovati prva združena gasolinska postaja na 1000 Foster st. Odprla jo je North Shore Cooperative Society, ki je prej že obratovala štiri podjetja.

ZMAGA AVTOMOBILSKIH DELAVCEV V DETROITU

Federal Screw Co. kapitulirala pred unijo

GANGEŽI NAPADLI REUTHERJA

Detroit. — Avtni delavci pod vodstvom militantne krajevne unije na zapadni strani so izšli zmagoviti iz krvave stavke pri Federal Screw Works kompaniji. Družba je kapitulirala pred avtno unijo na vsaj črti in pristala na veliko boljše pogodbo kakor pa je bila prej, katero je raztrgala, znižala plače in s tem izzvala dvatredensko stavko.

Nova pogodba določa, da ostanejo stare plače v veljavi do 1. septembra, nadalje plačo in pol za nadurno delo in za delo ob sobotah, dvojno plačo ob nedeljah in praznikih, delavci na tretjem šihu pa dobe 5% bonusa. Nadalje določa enake starostne pravice za unije tovarniške obrtnike kakor jih imajo delodavci in priznanje avtne unije kot edine zastopnice delavcev za 60 dni. V tem času se bodo pod vodstvom delavskega odbora vršile tovarniške volitve, pri katerih je unija zmaga sigurna stvar. Pogodba je veliko boljše kakor pa bi jo dobila unija brez stavke.

"Poravnava pri Federal Screw kompaniji pomeni važno zmago, ker je bil zdrobljen prvi poskus v avtni industriji za znižanje plač," je rekel W. Reuther, predsednik močnega krajevnega unije na zapadni strani. "Odbili smo ta napad na medzni standard s strani delodajalcev, ki so si izbrali to družbo in jo pogнали v boj proti uniji."

Reuther je rekel, da mora unija do prvega septembra organizirati vse glavnejše tovarne, ki izdelujejo vijake za avtno industrijo. Nova pogodba pri Federal Screw namreč določa, da bodo plače po tem datumu določene na podlagi povprečne plače v glavnih tovarnah te pritlikavske industrije.

Proti stavkarjem je bil župan Reading poslal močne policijske oddelke, ki so z brutalno silo skušali razbiti stavko. Proti policiji pa so se avtni delavci postavili v bran in junaki branili svoje pravice. V teh spopadih je bilo več delavcev ranjenih. Proti policijski brutalnosti je avtna unija energično protestirala pred mestnim svetom in kritizirala župana Readinga ter njegovega policijskega šefa.

Militantnost avtnih delavcev je tudi veliko pripomogla do zmage cestnih železničarjev (ADF), ki so s kratko stavko izvojevali starostne pravice na mestni poulični. Prav tako je indirektno prispevala tudi do zmage elektrarskih delavcev pri Consumers Power Co. z "delovno stavko", ki je nova stavkovna metoda. Ti stavkarji so izgnali vse bosse iz elektrarn in jih sami obratovali, dokler ni bil došen sporazum med unijo CIO in kompanijo.

Najbrže je vse to tudi v zvezi z napadom na Walterja Reutherja, predsednika velike krajevne avtne unije na zapadni strani. Walter je v soboto večer aranžiral majhno proslavo unijske zmage v svojem stanovanju in povabil ožje prijatelje. Pozno v noč sta udrla v stanovanje dva maskirana gangeža. Eden je goste z revolverjem postavil ob steno, drugi pa se je spravljal nad Walterja z železno napetnico ter ga skušal dobiti ven. Walter se mu je postavil v bran, mu odvzel orožje ter skrbel, da ni bil izrinjen iz sobe. Med pririva podjetja.

(Dolje na 2. strani.)

Hitler in Mussolini v divji vožnji. (Narinal Jerger.)

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna in Zdravstvena drava (Ivan Chonko) in Kanado
\$4.00 na leto, \$2.00 na pol leta, \$1.00 na četrti leta; in Chicago
na leto \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; in Los Angeles
na leto \$8.00 na leto, \$4.00 na pol leta; in San Francisco
na leto \$9.00 na leto, \$4.50 na pol leta.

Subscription rates for the United States (except Chicago)
and Canada \$4.00 per year, Chicago and Czecho \$7.50 per year,
foreign countries \$9.00 per year.

One year's subscription to the "Slovene National Benefit Society"
includes a copy of the "Slovene National Benefit Society"
yearbook, which is a story, play, poem, etc., will be returned
to sender only when accompanied by self-addressed and stamped
envelope.

Headed on the left, has a list of names
PROSVETA
3837-49 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške

Mizerne delavske razmere

Bridgeport, O. — Dne 9. aprila so listi prinesli vest, da je eksplozija v premogorovu v Lorainu, W. Va., last Lorain Coal Co., prejšnji dan ubila štiri rudarje. Ista družba ima tukaj pri Blainu in Stanleyu svoje rove. Se ni moj prejšnji dopis došel v Chicago, ko sem prejel drugo slabo novico, namreč to, da je omenjena družba dne 11. aprila s plakatom pri rovu Stanley naznanila, da ta rov zapre za nedolocene časa.

Ze zadnjič sem omeni, da sta ta dva rova obratovala že delj časa le po eden in dva dni v tednu, zadnje tedne v marcu pa ni rov v Blainu sploh nič obratoval. Seveda so rudarji upali, da se na pomlad obrne na bolje, čim se odpre jezerska plovlja. Ampak danes, dne 12. aprila, ko to pišem, sem govoril z več rudarji, ki so rekli, da se sploh ne nadejajo, da se bo iz teh krajev pošiljalo kaj premoga v jezerska pristanišča to poletje. Oni utemeljujejo svoje mnenje na tem; namreč da bi operatorji svoje rove pripravljali za večji sezonski obrat, jih pa zapirajo, kar kaže, da ne bo nobenega obrata, razen če pride kaj izrednega.

V rovu Stanley je bilo zaposlenih nad 400 rudarjev, med njimi dosti članov društev št. 13 in 333 SNPJ, med katerimi sta dva o'bojnika društva 13 SNPJ, blagajnik Frank Wočko in nadomestni direktor in odbornik Martin Potnik. Tudi pri članov kluba "Forward" št. 11 JSZ je ob delo, Frank Vovk in John Vitez iz Blaina. Ista družba je zaprla tudi svoj rov v Lorainu, W. Va., tako da naša dolina, v kateri se nahaja največ članstva SNPJ, je docela mrtva. Brezposelnost je taka, da je skoro vse doma. Širijo se tudi govorice, da bodo zaprli tudi nekaj tovarn v okoliških mestih. Koliko je resnice, mi ni znano, bo pa prej resko ne. Ljudstvo je poparjeno in se ne ve kam obrniti.

Danes zjutraj je bilo v Bridgeportu, ki je majhno mestce in brez vsake industrije, v mestu samem cele gručice ljudi pred mestno hišo zaradi reliefa. Vprašanje pa je, če ga bodo dobili, ker jih je že sedaj toliko na reliefu in ta teden pa se bo armada podvojila. Človeku se jezi jo lasje, ko vidi maso v takem pomanjkanju v deželi, ki je najbogatejša na svetu na vseh dobrinah, katere so potrebne za preživljanje človeštva. Ali je to kristjanstvo ali krščanstvo? Ali bo ljudstvo kdaj spregledalo? Vsi znaki kažejo, da ne še tako kmalu.

V delavskih unijah je nesoglasje, to je med AFL in CIO, kapital pa žanje od tega profite. Odlokom federalnega delavskega razsodišča pri raznih velikih korporacijah v prid unijam, se korporacije v pest smejejo. Inland Steel Co pravi, da ne bo nikdar pogodb podpisala, Republic Steel Co. pa bo gnala od sodišča do sodišča to zadevo ter za vlekla morda za leto dni in več ukrep delavskega odbora. Ravno tako se sliši od drugih mogotcev.

Pri nas v državi Ohio bo governer Davey ponovno kandidiral za governerja. Kakor govore poročila, potrebuje za poraz svojega nasprotnega demokratskega kandidata Sawyerja pol milijona dolarjev. Izjavo, da bo ponovno kandidiral, je podal na velikem banketu v Youngstownu pred tednom. To je v tistem mestu, kjer je lani razbil z državno milico jeklarsko stavko. Ali bo izvoljen? Vse lahko, kajti delavstvo je razdvojeno. Delavci od AFL bodo volili proti CIO magari če vse vrag vzame. Tak je medsebojni delavski bratmor. Namesto da bi se združili in postavili skupnega delavskega kandidata, ki bi bil lahko izvoljen, tako tudi vsa delavska lista, ako bi šli skupaj, pa so razdvojeni in bodo spet izvoljeni zastopniki vebiznisia, ki nas bo naprej izkoriščali.

Poročila govore, da je Hitler dobil skoro "stodototno" števil

lo glasov desetega aprila za priključitev Avstrije z Nemčijo. Saj to smo že prej vedeli. Kajti kjerkoli se pod diktaturo vršijo "volitve", drugače ni mogoče. Ampak zgodovina govori o Napoleonu in drugih, ki so si podjarmili narode, da je prišel konec. Tako se bo zgodilo tudi s sedanjimi diktatorji. Vsake stvari je enkrat konec, tako bo tudi slave sedanjih diktatorjev.

Poplava, ki nam je pretela zadnji teden, nam ni škodovala. Reka Ohio je narasla nekaj nad 27 čevljev in to že šestič ob jeseni. Nekaj vrhov ob reki je bilo uničenih in to je bilo vse. Sadno dreve pa je močno prizadeto, ker je po nalivih pritisnil hud mraz, tako da nas poleg brezposelnosti tepejo tudi vremenske nezgode.

Joseph Snoy.

Izredna seja

Girard, O. — Vse članice društva 643 SNPJ se ujudno vabijo, da se udeležijo svoje izredne seje dne 22. aprila, ker bo zelo važna. Vršila se bo na domu tajnice na 135 Churchill rd.

Fannie Milavec, tajnica.

Starostna pokojnina

Cleveland, O. — Združena ohijska zveza za starostno pokojnino in brezposelnostno zavarovanje, v kateri je priključena tudi slovenska sekcija, je spet postala aktivna v delovanju za izboljšanje postav za starostno pokojnino. Sedanja postav v Ohiju za starostno pokojnino je tako kompicirana in pomanjkljiva, da je zelo težavno starim ljudem, ki dosežejo 65. leto, dobiti podporo. Ako kateri lastuje svoj dom ali če je zavarovan pri kakšni podporni organizaciji, četudi je zadolžen ali brezposeln, mora plačevati do 6% davka v državni fond, da potem dobi nekaj penzije. Ako je oženjen in ima družino, je družina obvezana, da ga podpira, ne glede ali ima žena, sin ali hči dovolj dohodkov ali ne. Ako je pa razporečen ali razporečena, sploh ne dobi nobene podpore.

Da se temu opomore, je eksperimentalni odbor omenjene zveze izdelal resolucijo, ki je bila sprejeta na konvenciji Nestranske lige v okraju Cuyahoga dne 13. marca na zboru Delavske nestranske lige 19. marca v Columbusu ter poslana governerju Daveyju s priporočilom, da dela za izboljšanje te postav ali amandiranje iste.

Resolucija govori, da se zniža starost od 65 let na 60 let. Drugič, da se zniža bivanje prosilca podpore v državi od 15 let na 6 let. Tretjič, zviša naj se podpora s \$30 na \$50 na mesec za osebo; ako je dotični oženjen, za moža in ženo s \$60 na \$100 na mesec. Četrtič, o dpravi naj se točka 7997-8003-12429 državnega zapisnika za starostno pokojnino, katere govori, da so sorodniki, to je žena, mož ali otroci postavno odgovorni za podpiranje prosilcev podpore. Petič, vključijo naj se tudi tujeoročni nedržavljeni, ki neoprestano živijo v državi 20 let in se obnašajo kot bi bili državljani. Nadalje, da se zviša vrednost premoženja za prosilca podpore s \$3,600 na

Elmer A. Benson, governer Minnesote.

\$5,000 za samca, ako je pa oženjen (mož in žena) pa s 4,000 na 7,500 skupnega premoženja. Daje naj se znižajo davki njihovih dohodkov, premoženja itd.

Da se more vse to doseči, bo potreba še veliko dela in truda. Zato apelira odbor na društva, ki so včlanjena v tej organizaciji, da se začno bolj zanimati za stvar in naj prično tudi prispevati v ta namen, da bo mogoče voditi borbo naprej, kar bo v korist vsem, ki so podpore potrebni. Slov. sekcija zbora je vsak 4. petek v mesecu v starem poslopiju SND.

John Kriebel.

Razni zapiski

Milwaukee, Wis. — V New Yorku je lani izšla knjiga Narodni adresar. Profesionalni veščaki in poznavalci dobrih knjig zelo hvalijo in priporočajo to zgodovinsko knjigo, ki je zelo zanimiva za vse jugoslovanske narode, zlasti pa za nas Slovence, ki tako rekoč predstavljamo kapljo vode v ameriškem javnem življenju.

Pred par leti je v Nemčiji izšla knjiga, ki jo je izdal nemški diktator Hitler. Imenuje se "Moja borba". Tudi ta knjiga je za nas Slovence zgodovinskega pomena, tako tudi za ves demokratičen kulturni proletarski svet. Slovenci smo postali sosedje nemškega naroda, ki nas brez usmiljenja peha in odriva s površje zemeljske krogle. Iz tega sklepam, da smo pred velikimi dogodki, ki se bodo odigrali v bližnji bodočnosti in odločili našo usodo. Premišljujem o težavah in krivih potih, po katerih hodi in tava naš mili narod, in v potu svojega obraza prosi svoj vsakdanji kruh, ki ga v svoji nevednosti sočutno deli z onimi, ki ga držijo v mračnjstvu, bedi in nevedi. To premišljevanje me je navdušilo, da sem napravil skupaj šopek narodnih cvetic in jih uvrstil v moj zapisnik.

Zadnjo soboto je bil lep pomladni dan. Podal sem se v osrednje slovenske kolonije v 5. predelje, kjer so v teku velike predpriprave za vstajenje in prodajanje vnovnih listkov v večno letovišče. Obiskal sem starega prijatelja in ga povabil na vrček piva, toda prijatelj se je obotavljal in žalostno priznal, da ima želodec pokvarjen od obilice zaužitih konzerviranih rib in druge slabe hrane, ki je za krščansko ljudstvo predpisana v postnem času. Sočutno sem ga pokaral, naj bo zadovoljen z ribami in drugimi postnimi dodatki, kajti če bi jaz bil njegov dušni pastir in diktator pri fari vs. Trojice, bi moji dobri farani lepo jedli slamo in suhe repne olupke, katere smo v domovini v stopiški fari imenovali velikonočno alelujo. Svetoval sem mu, naj si poišče stanovanje pri pametnih ljudeh, da bo deležen boljše hrane, pa bodo želodčne bolečine izginile. Zalostno je vzkliznil, da to mu ni mogoče storiti, ker dolguje na stanovanju in hrani in da ne more sam nesti prtljage, ki je pretežka zanj. Rekel sem, naj vzame vrvo, jo zadrigne na enem koncu za ročaj in naj vleče po gladki ulici, saj imajo ameriški "kufri" kolese. Nastal je velik krah in takoj sem spoznal, da sem zašel med veselo družbo in da bom še marsikaj zvedel. Nisem se motil. Ob tej priliki sem tudi zvedel, da se nekateri naši ljudje zelo jezijo na ime, ker niso na zadnjo maškerašno veselico privedli župnika z napisom, kakor sem omenil v svojem dopisu. Oprostil sem se, da mi ni bilo mogoče, ker jo je naš sosednji župnik Černe neznano kam ucvril in se do tega časa še ni vrnil, ko sem ga najbolj potreboval.

Župnik Černe je namreč v slovenskem javnem življenju zelo poznan, zlasti članstvu SNPJ, ker je pred kakimi 12 in 15 leti objubil "šus purfla", našemu glavnemu odboru pa podtakal nečloveško moralnost in korupcijo v jedrnatem poslovanju. Toda ko je prišel čas, da svojo neutemeljeno trditve podpore, je stisnil rep med noge in se tebi nič meni nič lepo po francosko poslovil s pozorišča javnega življenja. Na razvalinah, ki jih je napravil pri fari Pomoč kristjanov, zdaj nadaljuje njegovo vlogo neki strogi Poljak, ki faranom pridno striže lase, in če ne bodo dobri in krotki ter previdni, se zna zgo-

Vincente Herrera, upravitelj mehiške oljne industrije.

dit, da jim bo nekega lepega dne porezal ušesa. V moje zadoščenje bi prav storil.

Dalje sem tudi videl slavnostno izdajo lokalnega Obzora z dne 24. marca ob 25 letnici prvega slovenskega časopisa v Milwaukeeju in ob deseti letnici, odkar jo je naš Rado Staut po W. National ulici primahal z zavhanimi rokavi, se klanjal na levo in desno in si mislil, lep kraj je to. Ob desetletnici svojega trdega in neumornega dela za narod in hlapčestvo jugoslovanske kraljevine, ki se brati in pajdaši z italijanskim fašizmom in nemškimi nacizmom, so ob tej priliki pred njega na kolena padali naši narodni vitezi, podporni in kulturna društva, trgovci in obrtniki, mu poljubili desno roko in se zahvalili za dobroto, ki jih je bil deležen naš krotki, mili narod. V tej slavnostni izdaji je bil zelo pohvaljen tudi naš pokojni sodrug Frank Novak, in prijatelj A. Zormanu v Sheboyganu gre priznanje, da se ga je v tem slučaju spomnil. Tako so Obzorovi čitatelji enkrat vsaj nekaj čitali, za kar so zelo prikražani. Moramo pa tudi priznati, da dotična vsebina pohvale ne spada v Obzor, ampak v Prosveto in Proletarec, kajti Novak ni zastopal narodnjaštva in purgarstva, ampak zastopal je ideale in princip razredno zavednega delavstva, za katere je bil rojen, živel in dal življenje. Sodrug Novak je bil poštenjak, prvak v proletarskih vrstah in v življenju ni pričakoval, da bi bil kdaj hvaljen v Obzoru. Sovražil je kapitalizem, laž in hinavščino. Blag mu spomin!

Ne morem umeti, kako se je mogel Obzorov urednik tako globoko ponižati, da je začel mrtve hvaliti za dosego svojega prostakega namena.

Zadnje čase smo dobili "majhen" obisk. Obiskala nas je iz Chicaga neka žena srednje starosti in prikupljivega vedenja. Ker je bila brez spremstva in brez zapestne ure, se je na W. National ulici zgubila in šla našega urednika vprašati, koliko je ura in kako se pride nazaj v Chicago. Ob tej priliki se je tudi naročila na "naš" Obzor in takoj plačala naročnino, ker Čikažani menda nimajo veliko kredita v Milwaukeeju, zlasti ne pri "našem" uredniku. V zahvalo in prijazen sprejem je uredniku zaupala svoje vroče želje in ga odlikovala s svojim skromnim dopisom z milo prošnjo, da ga priobči v Obzoru. Ker je pa bil spisan v hinavskem in sovražnem tonu tikajoč se nekaterih naših glavnih odbornikov, je naš urednik zmajal z glavo in rekel, da ta zadeva spada nazaj v Chicago, od koder je prišla in kjer se gode čudeži. Zdal pa, ljudje božji, obstrmite in izrecite svojo sodbo, če smo ali nismo Milwaukeejani pošteni in hvalevredni ljudje in pred pragom nove civilizacije?

Zivimo v negotovosti in ne vem, kaj nam prinese jutrišnja zarja, valed tega se lepo po-krščansko med seboj prepiramo in krivdmo našega nesporazuma zvrčamo drug na drugega, zato pa raste še vedno regnat tam, kjer bi imela stati naša narodna stavba.

Tako se od dne do dne stara (Dolje na 3. strani.)

Občutljivost

Zadnjič je nekdo za večerjo pojedl malo redkvice. To je kaj nedolžno živilo, ki pač ne more nikomur škodovati, si bodo mislili naši bralci. Toda v tem primeru je mož kmalu po jedi dobil hude želodčne motnje, o katerih pa si seveda ni mislil, da so jih utegnile povzročiti redkvice. To je uganil šele pozneje, ko mu je žena spet predložila ta zemeljski sad in je nato dobil iste motnje. Sedaj je bil razkrinkan redkev kot vzrok obolenja in mož se je seveda varoval, da bi je še kaj jedel. Navzlic temu je postalal njegov strah pred redkvicami čedalje večji, na zadnje ni mogel slišati niti tega imena; ne da bi takoj za njim ne dobil slabosti in kožnih izpuščajev. Obrnil se je do nekaterih zdravnikov, ki ga je potem obravnavali z izvleki iz redkvic — a zaman. Stvar so potem enkrat natančno preiskali in pokazalo se je, da vzrok zdravstvenih motenj ni bila navadna, temveč tako zvana črna redkev. Uporabili so nato ekstrakte iz črne redkve in so dosegli vsoto, da je mož lahko prenašal govorjenje o redkvah, ne da bi mu škodovalo.

Ta, vsekakor čudni primer je samo primer, za mnoge druge, primer za samo na sebi nedolžno, a čisto zelo neprijetno in mučno bolezni iz zelo številne družine tako zvanih "idi sinkrazij" ali bolezni preobčutljivosti. Medena medicina je ugotovila, da praktično sploh ni snovi, pa naj bo še tako nedolžna, za katere posamezni ali mnogi ljudje ne bi bili preobčutljivi. Tu so ljudje, ki dobio hud napad, če se jedl zeleno, drugi ne morejo jesti jagod, ne da bi takoj dobili izpuščaje. Celotni riž, jajca, špinacea povzročajo posebno pri otrocih neredne hude katarje.

Vsak izmed nas pozna ljudi, ki jim baš najlepše poletne mesece pokvari "senena mrzlica". Kadar si drugi ljudje utrgajo vsako minuto, da bi bili čim več na prostem, se ti reveži skrijejo za zaprtimi okni, le redko si upajo na prsto in čakajo samo na to, da se konča doba ko cvetijo trave, ki je zanje strup. Kakor tako, povzročajo drobni cvetni prah trav to biolen. Z zrakom prihaja v dihalo in povzroča pri osebah, ki so za ta prah preobčutljive, bolezni. V Nemčiji cenijo število obolevanj, ki so povzročene tej preobčutljivosti, na pol milijona. Drugih državah, n. pr. v Angliji in Ameriki, jih je celo še več. Zakaj so neki ljudje tako občutljivi za cvetni prah, ki je sam na sebi povzroča nedolžen, znanost še danes natančno ne ve.

Medicina se v zadnjih časih čedalje bolj nima za to "alegorične" bolezni, kakor jih imenujejo, ker se je izkazalo, da so dosti bolj pogoste, nego so nekoč mislili. Tako so medicinski listi pred kratkim poročali o nekem sarju, ki je trpel dalj časa za trdovratno zelo neprijetnim kožnim izpuščajem. Zamašilo vsako zdravljenje. Po neštetiht poskusih so ugotovili vzrok tega obolenja: bil je nekoč ni lojovec, s katerim je imel mož pri svoji poklicu vsak dan opravke in za katerega je začel potem uporabljati neko drugo snov — je ozdravel za vselej.

Pri alegoričnih boleznih je torej nad vse važno, da se dožene čim prej snov, za katero bolnik občutljiv. To je važno posebno pri otrocih. Dosele so bili zdravniki v tem pogledu nevezani na zelo naporene in dolgotrajne postopke, v zadnjem času so uvedli zelo učinkovit postopek: tako zvano proteinsko kožno prekušnjo. Iz vseh praktično v poštev prihajajočih živil so izdelali proteinske ekstrakte in ekstrakta sumljivega živila kanejo pacienti na kožo po eno kapljico. Če je pacient občutljiv za neko živilo, mu bo proteinski ekstrakt iz tega živila povzročil na koži čez kratko čas hudo rdečico. Na ta način je mogoče hitro in zanesljivo dognati neznane "strupe", ki delajo človeku takšne težave.

Po razpravi dr. W. Bergerja —

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete z dne 18. aprila 1918.)

Domače vesti. V Kayloru, Pa., je umrl letni Mike Repovšek od Litije, član SNPJ. Comemaughu, Pa., je 60-letni John Kolenc Mokronoga.

Delavske vesti. Socialist Dan Hogan v Kansasu odklonil kandidacijo za governerja zaradi protivojnega stališča stranke.

Svetovna vojna. Napadi in protinapadi obeh strani se ponavljajo na zapadni fronti.

Sovjetska Rusija. Boljševiki čete v zahodni Sibiriji streljajo na Japonce in Angleje.

SLOVENSKA NARODNA PODPORNKA JEDNOTA

izdaja svoje publikacije in še posebno Prosveta za koristi, ter potrebno agencijo svojih društev in članstva in za propagando drugih podpornih organizacij. Vsaka organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo Prosveti.

